

DURANGO: MARTXOAREN 31KO BONBARDAKETA

1936ko martxoaren 31an Durangon izandako bonbardaketaren inguruko lekukotasunak jasotzen dituen ibilbidea dugu hau.

Gerrako Ahotsak proiektuan bildutako ahozko testigantzetan oinarritua.

Map data: ©2023 Google / Badihardugu Euskara Elkartea

testigantza eta informazio gehiago online mapan

Badihardugu
Deba Ibarreko Euskera Alkartia

ahotsak.eus
Euskal Herriko hizkerak eta ahozko ondarea

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputazio Nagusia
Giza Eskubideen eta Oraineko Historikoen Zuzendaritza Nagusia
Dirección General de Derechos Humanos y Memoria Histórica

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

1 ANDRAMARIKO ELIZA SUNTSITUTA

Lekukoa: Jose Mari Madariaga

Bonbardaketan hegazkinen erasoak hasi zirenean, sirenak entzun eta ezkutatu egin ziren. Erreka txiki baten ondoan ezkutatu ziren etxeko denak. Etxera bueltatu orduko, ezkutatuta zeuden lekuan bonba bat bota zuten. Egun hartako usaina oraindik ez du ahaztu.

2 ETXE OSTEAN BABESLEKUA EGITEN

Lekukoa: Txomin Aranbarri

Martxoaren 31ko goizeko lehenengo bonbardaketak San Agustineko ospitale inguruan harrapatu zuen Txomin. Andramariko kanpakiak entzun zituen. Astoak baserrira ihes egin zuen. Babeslekua nola egin zuten kontatzen du.

3 ETXEA SUNTSITUTA ETA BI ANAIA ETA AITONA HILDA

Lekukoa: Jose Antonio Olea

Kalebarriko familia-etxe ondoko arotzarekin zegoen bonbardaketa hasi zenean. Honek Landakora eraman zuen eta han milizianoek emakume batzuekin utzi zuten arren, alde egin eta amaren bila joan zen. Etxea suntsituta geratu zen eta bi anaia eta aitona hil ziren.

4 PARROKIAKO KANPANDORREAN EZKUTATUTA

Lekukoa: Enkarna Ormaetxea

Bonbardaketa egunean, Santa Anako kanpandorreko eskaileratan egon zen Enkarna. Jende piloak egon zen egun guztia eskaileratan: batzuk negarrez, beste batzuk errezatzen. Bere etxeak ez zuela txakur txiki bat balio, baina bonbardaketan osorik geratu zela dio Enkarnak.

5 KOMANDANTZIA

Lekukoa: Rosario Mendibe

Martxoaren 31ko bonbardaketako hurrengo egunean, Durangoko komandantziara joan zen janari bila. Bide guztia suntsituta gogoratzen du. Bonbardaketa eguna lurretan pasatu zuen eta nola gogoratzen duen kontatzen du.

6 BABESLEKUA INPROBISATUA BASERRI ATZEAN

Lekukoa: Txomin Aranbarri

Lehenengo bonbardaketan, baserri atzean zegoen zulo batean egin zuten babesleku inprobisatu bat. Kanpakiak entzuten zituztenean bertara joaten ziren.

7 MOMOTIO FABRIKA

Lekukoa: Juanito Gallastegi

Momotio fabrikak zituen zaku batzuekin egin zuten babesleku inprobisatu bat lehenengo bonbardaketaren egunean.

8 HEGAZKINETATIK METRAILADOREAREKIN

Lekukoa: Luzia Ganboa

Martxoak 31ko arratsaldean, hegazkinak joanda zeudela pentsatzean, amarekin lagun baten larreetara joan ziren. Bidean, hegazkinak agertu ziren eta herritarrak metrailadoreekin tirokatzen hasi ziren, inongo kupidarik gabe.

9 KANPOSANTURA HILDAKOAK ERAMATEN

Lekukoa: Luzia Ganboa

Martxoak 31ko goizean hegazkin batzuk agertu ziren. Bonbak botatzen hasiko zirela uste bazuten ere, paperak bota zituzten, durangarrei amore emateko esanez. Gutxira ordea, berriz pasa ziren hegazkinak baina oraingoan bai bonbak bota zituzten. Kanposanturako bidea hartu zuen orduan Luziak eta hildakoak nola eramaten zituzten gogoratzen du.

testigantzak entzun

